

Piaci és állami fejlesztések is szükségesek a hitelezési folyamatok valódi digitalizációjához

Habár a koronavírus-járvány jelentősen fellendítette a digitális banki szolgáltatások iránti keresletet, és a Kormány által az elmúlt időszakban hozott döntések támogatják ezek térnyerését, a hitelezési folyamatok tekintetében még jelentős fejlesztési potenciál mutatkozik. Ennek kihasználása további szabályozói lépéseket igényel. Az elektronikus azonosítás és szerződéskötés gyakorlatának kialakítása és a hitelbírálathoz szükséges hiteltörténeti, jövedelmi és fedezeti adatok központi, automatizált hitelnyújtói elérése növelné a banki hatékonyságot és a szolgáltatás minőségét, valamint az ügyfelek költségeire is mérséklően hathat.

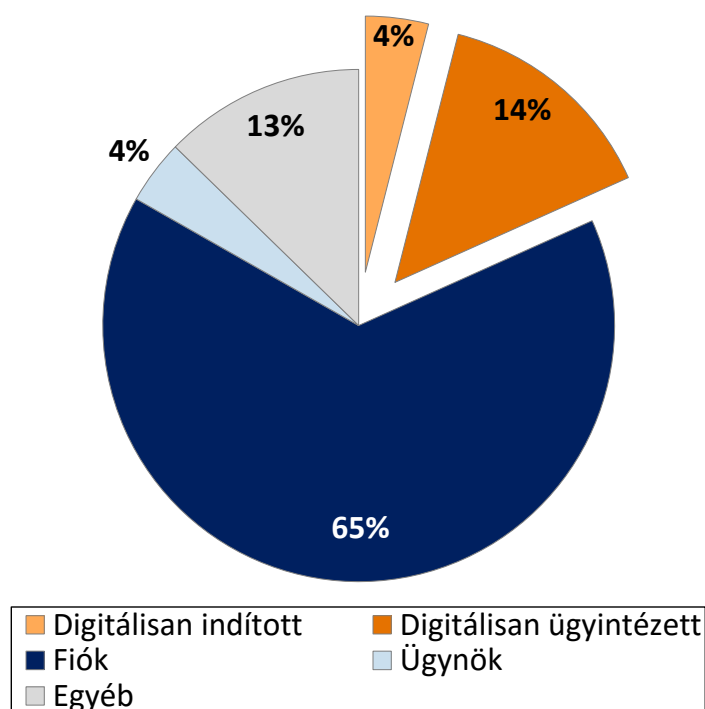
Az elmúlt években a magyar bankrendszerben érdemi lemaradás volt kimutatható a digitális csatornák fejlettségét és költséghatékonyágát illetően EU-s, és azon belül a visegrádi országokkal való összevetésben is. Ezt a következtetést erősítette meg az [MNB Bankrendszeri versenyképességi index 2019-es frissítése](#) is, amely alapján a hazai bankrendszer uniós viszonylatban két év alatt sem tudott javítani a komplex módon számított digitalizációs rangsorban elért 21. helyezésén. Nemzetközi statisztikák alapján az internetes bankolás és az elektronikus fizetési csatornák elterjedtsége egyaránt javul, de továbbra is alacsony Magyarországon, és a legtöbb hazai hitelintézet digitális termékpalettája is szűkösen hat a többi ország intézményeivel összehasonlítva. Az MNB [FinTech és Digitalizációs Jelentésében](#) is rámutatott, hogy a teljes online szolgáltatás jellemzően egyelőre csak a számlanyitás és a személyi hitel felvétel terén érhető el. Az elektronikus úton történő ügyfélazonosítás és a szerződés aláírása általánosságban még nem megoldott, ami több intézménynél akadályozza a teljeskörű online ügyintézés megvalósulását.

A koronavírus megjelenése, és az arra reagáló ügyfél és banki magatartás természetéből fakadóan megnövelte a keresletet a digitális szolgáltatások iránt. A [Deloitte idei reprezentatív felmérése](#) szerint 2018 és 2020 között jelentősen (55 százalékról 19 százalékra) csökkent azon ügyfelek aránya, akik bankügyeiket kizárólag fiókban intézik. A digitális szolgáltatások iránti igény növekedése felgyorsult idén, és az ügyfelek digitális komfortérzete is javulást mutat. Ennek ellenére piaci és szabályozói oldalon egyaránt számos potenciális lépés azonosítható

a hagyományos banki működés digitális térbe való átemelésére. A következőkben a piaci fejlesztéseknek megfelelő alapot biztosító, szükséges szabályozói lépéseket tekintjük át a hitelezési folyamatokra fókuszálva.

A jelenlegi gyakorlat alapján a hitelfelvételi folyamat költség- és időigénye jelentős. Az ügyfelek oldalán számos részfolyamat során felmerül a személyes megjelenés szükségessége, a hitelezők által a kockázatok felmérése érdekében elvárt dokumentumok beszerzése a könnyen hozzáférhető adatbázisok hiányában gyakran a hitelfelvételi folyamat elhúzódásához vezet. A digitális értékesítési csatornák elmaradottságát jól szemlélteti, hogy az új személyi hitelkihelyezésen belül a hagyományos fióki, ügynöki vagy egyéb (pl. telefonos) értékesítés szerepe több mint 80 százalékra tehető. Bár a koronavírus-járvány hatására újabb lökést kapott a digitális ügyintézés az ügyfelek oldalán, hosszú távon a piaci szereplők és az állam oldalán is változtatások szükségesek a folyamatok további egyszerűsítéséhez és ezzel a fogyasztók még nagyobb mértékű eléréséhez.

Lakossági személyi hitelfolyósítás az értékesítés módja szerint

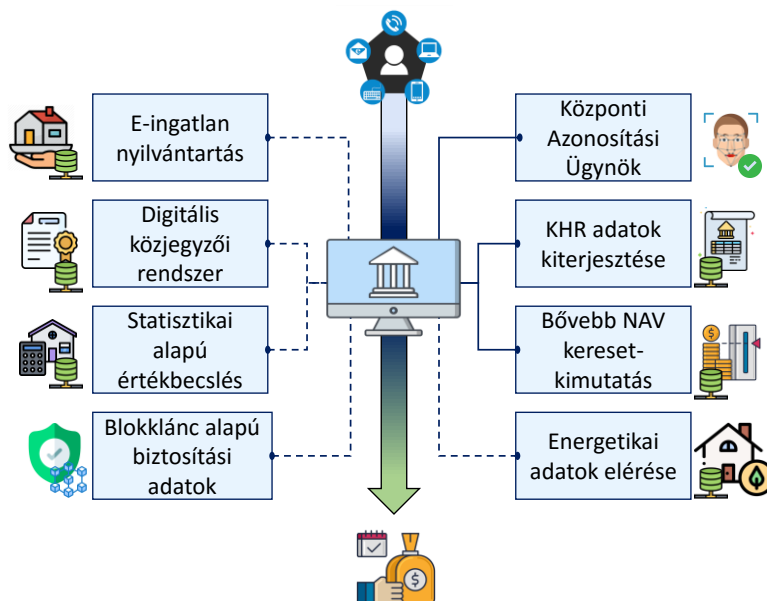

Megjegyzés: 2020.01-2020.06. közötti időszak, volumen szerint, hitelintézeti szektor. Becslés banki adatszolgáltatások és piaci információk felhasználásával.

Míg a jelzáloghitelek esetén jól meghatározható jogszabályi akadálya van az online hitelezésnek, a jelzáloggal nem fedezett hitelek tekintetében adottak a személyes megjelenés nélkül lefolytatható, teljeskörű digitális hitelnyújtás egyes aspektusainak jogszabályi feltételei. Továbbra is azonosíthatók azonban olyan, a hitelnyújtás

technológiai háttérét befolyásoló szabályozói akadályok, amelyek minden hiteltípus esetében hátráltatják a megfelelő folyamatok kialakulását.

A lakossági hitelnyújtás digitalizációjának lehetőségei

Megjegyzés: A kizárólag fedezett hitelnyújtás esetén felmerülő pontokat szaggatott vonal jelöli.

1. A digitális értékesítési csatornák használatának széles körű elterjedéséhez az **online azonosítás és szerződéskötés** megfelelő technikai környezetének kialakítása szükséges. A hiteligenylés kezdeti szakaszát jelentő ügyfél-azonosítás elektronikus személyazonosító igazolvány felhasználásával, illetve a Központi Azonosítási Ügynök által biztosított, személyes megjelenést nem igénylő megvalósítása további informatikai fejlesztéseket igényel az állam oldalán is. Szükséges az elektronikus személyazonosító igazolványok és a kapcsolódó kártyaleolvasók elterjedése, az elektronikus csatorna megfelelő felhasználhatóságának IT szempontú lehetővé tétele, valamint egyéb megoldások (pl. NFC kapcsolattal biztosított mobiltelefonos elérés) széleskörű biztosítása. Ezek az eszközök az ügyfelek beazonosítását, a közhiteles nyilvántartásban szereplő ügyféladatok távoli ellenőrzését és az elektronikus aláírást tennék lehetővé, ezzel nagymértékben hozzájárulva az idő- és költséghatékony online hitelezéshez.

2. A hitelfelvételi folyamat következő lépése a **hitelbírálathoz szükséges adatok beszerzése**, illetve banki oldali lekérdezése. A Központi Hitelinformációs Rendszerben (KHR) megtalálható hiteltörténeti adatok, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) által nyilvántartott, illetve egyéb jövedelmi adatok, valamint a fedezetként szolgáló ingatlanra vonatkozó, különböző adatbázisokban fellelhető

adatok beszerzése jelenleg a rendelkezésre álló adatbázisok elérhetőségének, illetve adattartalmának korlátai miatt nehézségekbe ütközhet.

Az online hitelbírálat hatékonyságának növeléséhez elengedhetetlen a szükséges adatokat tartalmazó adatbázisok összekapcsolása és a széleskörű hozzáférhetőség biztosítása, melynek ösztönzését az MNB [FinTech stratégiai javaslatai](#) keretében folyamatosan támogatja. Ugyan jegybanki kezdeményezésre már számos területen sikerült fejlődést elérni, az alábbi problémák szabályozás útján történő megoldását továbbra is szükségesnek látjuk:

- A **KHR-ben** jelenleg elérhető adatok nemzetközi összehasonlításban is szűkkörűek, a kezelt adatkör bővítése, valamint a jelenleginél szélesebb körű hiteltörténeti adatok (pl. teljesítő hitelek adatai) adós hozzájárulásától független elérhetővé tétele lenne indokolt.
- Az MNB kezdeményezésére megvalósult és jelenleg is működő, a NAV kezelésében lévő **online keresetkimutatási rendszer** azon ügyfelek esetében már alkalmas a jövedelem igazolására, akik maguk kezdeményezik a hitelező részére történő adattovábbítást, illetve akikről a munkáltatójuk az adott időszakra adó- és járulékbevallást nyújtott be. A lefedett potenciális adósi kör kiszélesítése az egyéni vállalkozói-, őstermelői státusszal rendelkezőkre, valamint a nyugdíjasokra fontos előrelépés lenne. Ezen kívül a szélesebb körű felhasználást támogatná az ügyfélhozzájárulás megadásának egyszerűsítése.
- Egy automatizált, **statisztikai alapú értébecslést lehetővé tevő központi értébecslési adatbázis létrehozása**, melynek felhasználásával hosszú távú célként fizikai, helyszíni szemle nélkül is elképzelhető a hitel fedezetéül szolgáló ingatlan értébecslések lefolytatása. Az ilyen, statisztikai alapú értébecslések jogszabályi háttere a közeljövőben várhatóan adott lesz, azonban az ehhez szükséges adatok elérhetőségének biztosítása is szükséges.
- A jelzáloghitelek fedezetéül felajánlott **ingatlanok energetikai jellemzőinek hitelezők általi elérhetőségének lehetővé tétele** a zöld hitelezés fellendülését, valamint a zöld jelzáloglevelek kibocsátását támogatná.
- A **hitelhez kapcsolódó biztosítások (például lakásbiztosítás) meglétére vonatkozó információk** jelenleg csak manuális úton beszerezve állnak a hitelnyújtó rendelkezésére. Az MNB 2019-ben indította el az osztott főkönyvi technológián (DLT) alapuló projektjét, melynek célja a jelzáloghitelekhez kötődő biztosítások – első körben lakásbiztosítások – záradékolásának,

nyilvántartásának és igazolásának megkönnyítése mellett a bankok és biztosítók között zajló ügyintézés, információáramlás elősegítése.

- A földhivatali-nyilvántartásban szereplő adatok digitális úton történő kiterjesztett, automatizált hozzáférhetőségének biztosítása szintén hozzájárulna a jelzáloghitelezési folyamatok egyszerűsítéséhez, amit a folyamatban lévő e-ingatlannyilvántartás projekt végrehajtásának felgyorsítása és mielőbbi lezárása támogatna leginkább.

3. A jelzáloghitelek esetén széleskörben használt **közjegyzői okiratba foglalás** személyes megjelenést igénylő, idő- és költségigényes folyamat. Hosszú távon egy, a közjegyzői hitelesítést virtuálisan megvalósító, sztenderdizált űrlapokon és digitális tájékoztatáson alapuló, annak hitelkockázat-mérséklő és fogyasztóvédelmi előnyeit megtartó elektronikus rendszer kiépítése lényegesen csökkenthetné a hitelnyújtás időigényét és költségeit. Jelentős idő- és költségráfordítás takarítható meg azonban rövid távon is alacsonyabb díjak meghatározása és az elektronikus kivonatok kötelező elfogadásának előírása útján.

A Magyar Nemzeti Bank a közelmúltban számos adatbázis adattartalmának és elérhetőségének javítására tett javaslatot, melyekkel összhangban a koronavírus világjárvány okozta gazdasági zavarok kezelésének keretében a [Kormány is több intézkedést hozott](#). A hitelezési folyamatok fejlesztése és megfelelő digitalizáltságának kialakítása érdekében azonban a fent részletezetteknek megfelelően további intézkedések szükségesek.

„Szerkesztett formában megjelent a Világgazdaság print/online oldalán 2020. december 31-én.”